

Dáruiduhttinpolitihkka

Dáruiduhttinpolitihkka lei politihkka mii galggai dahkat sámiid ja suoma sisafárrejedjiid dárrolažžan. 1800-logus Eurohpá riikkat digaštalle ja sohpe guđe guovlu gulai guđe riikii, ja ásaheedje riikkarájáid. Riikkaid eiseválddit fertejedje digaštallat gokko riikkaráját galge mannat. Sivas go ledje nu ollu suoma sisafárrejeaddjit ja sámít Finnmárkkus, de eiseválddit balle ahte Suopma sáhtta álkit fámuin vuollástit Finnmárkku. Dát lea maŋŋá ožžon nama: *Suoma ballu*.

Eiseválddit fertejedje čoahkkimastit ja ságastit dan birra mo eastadit Suoma vuollásteames Finnmárkku. Sii fertejedje dáruiduhttit sámiid ja suoma sisafárrejedjiid. Jos dáinna galggai lihkostuvvat, de fertejedje mearridit odđa lágaid. Lágat mearriduvvojedje 1800-logu loahpas ja ollu dain lágain doibme gitta 1967 rádjai. Odđa lágaid mearrideapmi lea politihkka. Dát politihkka oaččui nama: *Dáruiduhttinpolitihkka*.

Okta láchka logai ahte gonagas ja stáhta eaiggáduššá olles Finnmárkku. Nubbi láchka fas gilddii oahpaheddjiid hállamis sámegiela ja suomagiela ja oahpaheames sámegillii ja suomagillii skuvllas. Ii lean šat lohpi sámegillii ja suomagillii sárdnidit ipmilbálvalusain. Sii geat áigo oastit stáhta eatnamis oasi ja álggahit eanadoalu, fertejedje duodaštit ahte sii máhtte hállat ja čállit dárogiela. Dasa lassin galggai eanagáhppálat oažžut dárogielat nama.

Instruks

aangående brugen af lappisk og kvænsk som hjælpesprog ved undervisning i folkeskolen, hvor dette af kirke departementet er tilladt i henhold til landskolelovens § 73, 2 led.

§ 1.

Lærerne i de distrikter, hvor lappisk og kvænsk er tilladt brugt som hjælpesprog ved undervisningen i folkeskolen, skal de med yderste flid stræbe efter at udbrede kjendskab til de norske sprog og søge at fremme dets brug i de kredse, hvori de virker.

§ 2.

Samtlige lappiske og kvænske børn skal oplæres i at læse, tale og skriftlig anvende det norske sprog. Undervisningen i norsk sker saavidt muligt paa grundlag af de i distriktet raadende norske taalesprog; ved siden af at opøves i dette, oplæres børnene efterhaanden tillige at forstaa og skriftlig udtrykke seg i det almindelige bogsprog.

§ 3.

Skolens undervisning foregaar i det norske sprog. Det lappiske eller kvænske sprog bruges kun som hjælpemiddel til at forklare hvad der er uforstaaelig for børnen. Ved benyttelse af lærebøger med dobbelt sprogtekst har læreren nøie at overholde denne regel; han bør derfor stadig holde børnen til at bruge den norske tekst og først da naar denne er uforstaaelig for dem, ty til den lappiske eller kvænske. Læreren maa under sin gjerning stedse have for øie, at ved skolens arbeide for udbredelse af kjendskab til det norske sprog søges opnaaet, at dette ialfald i den sidste del af børnenes skoletid udelukkende kan blive brugt ved undervisning.

Kirke- og undervisningsdepartementet, Kristiania den 18de april 1898

Wexelsen

Muhtimin geavai nu ahte dárrolaččat geat fárrejedje Finnmárkui, ožžo oastit eatnamiid maid sámít ja suoma sisafárrejeaddjit eai sáhttan báhpiriiguin duodaštit ahte sii geavahedje. Sámít ja suoma sisafárrejeaddjit bággejuvvojedje guođdit bivdo- ja guolástansajiid maid sii ledje mánggaid buolvvaid geavahan. Eiseválddit liikojedje ahte dážat fárregohte Finnmárkui. Sii ávžžuhedje ja oalgguhedje sin fárret dohko. Sii sáddejedje maid leansmánniid geahččat bearrái ahte sin lágat čuvvojuvvojedje nu mo galge.

Oahpaheaddjit, leansmánnit ja báhpat
ožžo liigebálkká jos fárrejedje ja bargagohte
Finnmárkkus.

Dáruiduhhtinpolitihkka lihkostuvai bures.
Ollu sámít ja suoma sisafárrejeaddjit šadde
duođaid dárrolažžan ja ohppe sihke hállat
ja čállit dárogiela, ja válde atnui dážaid
vieruid ja dábiid. Dáruiduhhtinpolitihkka
lihkostuvai nu bures danne go olbmot
heahpanišgohte ja čiegadišgohte iežaset sámi
ja suoma duogáža. Sii háliidedje ovtastallat
daid olbmuiguin geain lei válde ja stáhtus, ja
leat nu go sii. Ollugat sin mañisbohttiin ain
dálge šiiet ahte sin máttut ledje sámít dahje
suoma sisafárrejeaddjit. Dárogielat namat
ja báikenamat geavahuvvojedje čállosiin ja
kárttain duođastan dihte ahte Finn Márku
gullá Norgii ja ahte dáppe ássat dušše dážat.

Heidi Guttorm Einarsen.